זה היה העולם הזה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, עסק בכתבת־השער, „מדוע אנו מתנצרים ?", בחשיפת עולמם של הנדכאים המוצאים את מיפלטם בצל הצלב. כתבה אחרת, „קוניה בכורסה", המשיכה בחשיפת השחיתות בכורסת־הכילים. תחת הכותרת „המכשף מכפר־סבא" מביא סיפורו של רפא־האליל, הנעזר במלאכי־מרום לריפוי חולי. כתבת שערוריה אחת היא „הכדורסל לפל", שעסקה באחת משערוריות הפדורסל הראשונות בישראל — נסיעת הנבחרת לבולגריה.

כתבי־המשטטם של „העולם הזה" במיזרח־הרחוק, רפי נלסון, סיפר על פגישותיו בבורמה, תחת הכותרת „ערבים בכורמה". תחת הכותרת „ילדי איים לרצוח אותי" סיפור אברהם מוחדו את סיפורו הארשי המעוזק, כאשר אשתו וילדיו קשרו נגדו קשר. בשער הגליון : מתנצר שלמה כוהן („מן הרעב אל הצלב").

משבר העיתונות המיפלגתית ✶ מלכיאל גרינוואלד

חוזר למערכה ✶ השאילתא הארוכה מכולן

תאריך : 19.6.1957
„העולם הזה" 1027

הקצין לתפקידים מיוחדים מאיר נוביק, שהיה מוסר ידיעות לאנשי־המודיעין של לח"י...

מדיניות

טיפול בשן

יש שתי שיטות לריפוי כאב־שיניים. האחת היא לרפא את הכאב על־ידי טיפול בשורש. השניה היא לתת לחולה מכה כה מכאיבה על הראש, שהוא שוכח בגללה כל כאב אחר.

לישראל קרה השבוע משהו דומה. היא ישבה על הכורסה המסתובבת של שר־החוץ האמריקאי, ג'והן פוסטר דאלס, וביקשה לטפל בשן הכואבת שלה : חסימת תעלת־סואץ לפני אניותיה. חצי שנה אחרי שחיילי צה"ל התרחצו במימיה. אמריקה לא היתה מעוניינת לעורר בש־עה זו את בעיית תעלת־סואץ. לכן כאב לפתע מקום אחר. המלך סעוד, המשרת העליון של ארצות־הברית במרחב, הודיע ששילטון ישראל במיפרץ מסכן את הדרך הקדושה של עולי־הרגל המוסלמיים.

כך התפתחה סערה בינלאומית, וארצות־הברית מיהרה להציע את תיווכה. ישראל שמחה כי הדוקטור דאלס ניגש לטפל בפצע חדש זה, ושכחה כי באה בעצם לקבל טיפול במקום אחר.

עיתונות

מהדורה אחרונה

חצי־תריסר אנשי־ציבור ועיתונאים יש־בו השבוע בבית ציוני אמריקה, דנו ב־אריכות על בעיות העיתונות היומית ה־עברית. בין שלל הבעיות שהועלו על־ידם נעדרה רק הבעיה העיקרית, המט־ריד כיום את כל עורכי־היומונים ובע־ליהם : הירידה העצומה שחלה לאחרונה בתפוצה.

איש לא ידע את הסיבה. העיתונים הח־שובים ביותר, שהפסידו תוך שבועות מע־טים מ־15% עד 20% מתפוצתם החופשית, נאלצו להסתפק בניחושים. הסיבות המ־שוערות העיקריות :

● עייפות הקוראים ואדישותם, אחרי שההתלהבות הגדולה של ימי סיני זה־מאבק על עזה נסתיימו באכזבה מכאיבה.

● המצב הכלכלי, שהפך את קריאת העיתונים הוצאה יומית ניכרת.

אנשים מן החוץ יכלו להוסיף סיבה משוערת שלישית : חוסר־העניין בעיתו־נים שוויתרו מזמן על כל נסיון לגלות ולפרסם אינפורמציה שאינה נעימה לבעלי השררה במדינה. התעניינות הקהל עברה כתוצאה מכך במידה ניכרת מן היומון אל השבועון.

ללא תנופה. תופעה זו לא נעלמה מעיני בעלי היומונים. תחת לתקן את הליקוי שגרם לה, עלה על דעת אחדים מהם לעבור בעצמם לשטח השבועונים, ולהשקיע בו את עודף מירצם ולכספם. להעסק בו את מכונות־הדפוס החדישות והמיותרות שקיבלו מכספי השילומים מ־גרמניה.

בראש תנועה זו צעד מעריב, שהכריז בתופים ובחצוצרות על ייסוד שבועון חדש, מעריב לנוער.

התוצאה של טעות זו היתה צפויה מראש : מעריב לנוער זכה בתפוצה מצו־מצמת בלבד, שאיכזבה קשות את בעליו. מעריב לנוער לא היה שבועון מיפלגתי, אף שעורך בעריב פנה בבקשת־עזרה לכ־מה מיפלגות. הבטיח להן להציל את הנוער מהשפעתו ההרסנית של העולם הזה. לעומת זאת בלטה מגמתו המיפלגתית של שבועון חדש שני, שפנה אף הוא לנוער המתבגר. היה זה תנופה, שבועון שהכריז בקולי־קולות על עצמאותו, אף שנעזר על־ידי תנועת החרות. בטכסים מחוכם ביותר, שם על שער גיליונו הראשון את תמונתו של יגאל אלון. למרות זאת, היתה התנופה של תנופה אפסית.

מחית הזהות. גם הרפתקות שבועוי־נית אחרות היו רחוקות השבוע משיגשוג. השבועון המוצא על־ידי קבוצת סדי קולק ואהוד אבריאל, שבו השקיעו כבר למעלה מרבע מיליון לירות, ירד לתפוצה של 3800 טפסים. שבועון המטכ"ל במחנה, ש־תפוצתו עלתה מאוד בימי מיבצע סיני, ירד בקיוסקים לתפוצה של 6000 טפסים.

היה נראה השבוע כי העיתונות, הרגילה להקדיש את מיטב מירצה לריפוי כאבי־הזולת, תיטיב לעשות אם תפנה עתה את אור־הזרקור למחלות של עצמה.

עסקנים

המשך יבוא

אחרי חצי שנה, שבה נעלמו עלוניו המודפסים של מלכיאל גרינוואלד מתיבות הדואר של ראשי המדינה ומנהיגיה, חזרו ונשלחו החודש לנמנעיה הקודמים. גרינ־וואלד, שחזר מתקופת־הבראה ממושכת בשוויץ בריא ומלא מרץ, על אף 70 שנותיו, פתח בהתקפה חריפה על כל אויביו המרובים בישראל.

טען גרינוואלד בשני עלוניו האחרונים, המכונים כרגיל מכתבים לחבריי במזרחי (פנימי), והמשוכפלים בעברית ובגרמנית משני צידיו של גליון נייר אחד :

● הש"ב אחראי להתקנת מכשיר־האז־נה בשולחן־עבודתו.

● הש"ב אחראי לגניבת תיק ניירות אישיים וכסף, שנעלם מחדרו של גרינ־וואלד במלון הר ציון בירושלים.

● הש"ב פירסם חלק מתעודותיו האי־שיות הגנובות של גרינוואלד באחד מביט־אוניו המוסווים.

השבוע, אחרי שדויד בן־גוריון נטל על עצמו בפומבי את האחריות לעבודתו ופ־עולותיו של מנגנון־החושך, פירסם גרינ־וואלד עלון נוסף, קרא לראש־הממשלה לגלות „אומץ־לב מספיק שהנך מקבל עליך את האחריות המלאה" לכל הפעולות האלה, אחרת „אדע שכל הכרזותיך ב־מסיבת־העיתונאים היו בלוף ואחיזת־עיניים".

בסוף העלון, כאילו נזכר במאוחר, הו־סיף גרינוואלד כמה שורות : „בימים הקרובים אגלה את פרשת בגידתו של

הנדון: ציד הקופים

בורוע מפלגתית נגועה

מאת אורי אבנרי

שילטון מפלגת השילטון

קריקטורה שנלוותה למאמר ה־עורך במדור הנידון, תחת ה־כותרת ציד הקופים. המאמר התייחס לזרוע המיפלגתית הנטוייה, שאיפיינה את השילטון.

כדורגל

הפיל התעטש

על מישחק רבע־גמר הגביע, בין מכבי תל־אביב למכבי רחובות (0:2) כותב שייע גלזר :

אתם מכירים בטח את הסיפור על הפיל שרצה להרוג נמלה ולא יכול לעשות את זה, מפני שכמה שלא דרך עליה היא אפילו לא הרגישה. עד שלבסוף הוא כבר התעטש מרוב כעס והנמלה טבעה ברוק שלו. זו היא ההרגשה של קבוצת־צמרת כמו מכבי תל־אביב, כשהיא עולה לשחק נגד קבוצת תחתית כמו מכבי רחובות. הרחובותים ידעו שאין להם הרבה מה לסחוט ממכבי תל־אביב, ולכן שיחקו כאילו שאין להם כבר מה להפסיד. אולי חשבו אפילו להרוויח בעזרת נס משמים, כמו שקרה להם במישחק נגד מכבי פתח־תקווה.

מכבי תל־אביב עשתה גם היא את השטות שעושה כל קבוצה חזקה, העולה להתמודד נגד קבוצה חלשה — בהרגשת ניצחון וזילזול בריבי. תחת להתעטש כמה פעמים בכל הכוח ולגמור עם יריב כמו רחובות, ירדה מכבי תל־אביב לרמת ה־מישחק של הרחובותים, ואילמלא השער הראשון, איני יודע אם לא היה מתעורר צורך להאריך את המישחק.

אני רוצה להגיד כמה מילים לאיגוד־השופטים : תדאגו לשלוח למשחקי־גביע את השופטים הטובים ביותר שלכם, לפחות ממשחקי גמר־הגביע והלאה. כי בשבת האחרונה היה שיפוט חלש מאוד והפריע למהלך המישחק.

לסיום : שמעתי שנתוסף לי שותף למיקצוע העיתונות — ידידי הוותיק יעקב חודורוב, שיכתוב גם הוא רשימות על כדורגל. אני מאחל ליעקל'ה חודורוב, השוער הלאומי, שלא יבייש אותי ושיתן לי אפשרות ללמוד ממנו משהו.

אנשים

● הרמטכ"ל, רב־אלוף **משה דיין**, "שתסח בקרוב על קיברו של **בניהו בן־יהוידע**, שר־צבאם של מלכי ישראל דויד ושלמה. הוא הוזמן לכך על־ידי חברת זוהר של ק"ק צפת, הרוצה להחיות את מסורת העלייה לקברו של איש־הצבא העברי הקדמון על־ידי טקס צבאי מפואר.

● את השאילתא הארוכה ביותר ב־תולדות הכנסת, שכללה 13 שאלות בעניין הוצאת דרכונים, הגיש עורך הארץ ח"כ פרוגרסיבי **גרשום שוקן** — זאת גילה השבוע שר־הפנים **ישראל בר־יהודה**.

● ראש עיריית רמת־גן **אברהם קריניצי**, במסיבה בתל־אביב לפני צאתו לחוצלארץ : „תנו לי בבקשה כוסית של ויסקי, כי מים של תל־אביב איני יכול לשתות..."

● הקומיקאי **שמעון דז'ינאן**, בהס־בירו מדוע אין הוא ושותפו **ישראל שומאכר** בונים לעצמם תיאטרון בישי־ראל : „בנו פה כל־כך הרבה תיאטרונים, שאחד מהם יפול ממילא לידינו."